

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

w sprawie **P. J.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 lipca 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie SSN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w sprawie III KK 439/23 Sądu Najwyższego

na podstawie art. 41 § 1 i art. 42 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej SSN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w sprawie III KK 439/23.

UZASADNIENIE

W dniu 18 września 2023 r. zarejestrowano w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą III KK 439/23 kasację obrońców skazanego P. J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 252/29, natomiast w dniu 17 stycznia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła, wywiedziona na niekorzyść skazanego kasacja Prokuratora Generalnego. Sprawy te połączono do wspólnego prowadzenia pod sygnaturą III KK 439/23. W związku z wyznaczaniem sędziów Sądu Najwyższego do rozpoznania tej sprawy, obrońcy

skazanego składali wnioski o wyłączenie tych sędziów, przy czym opierały się one głównie na fakcie, iż sędziowie ci objęli stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji udzielonej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Postanowieniami Sądu Najwyższego wyłączono:

- SSN Annę Dziergawkę i Pawła Kołodziejskiego (orzeczenie z 3 września 2024 r.),
- Stanisława Stankiewicza, Ryszarda Witkowskiego i Marka Motuka (orzeczenie z 14 stycznia 2005 r.,
- Małgorzatę Bednarek (orzeczenie z 27 stycznia 2025 r.),
- Antoniego Bojańczyka o udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziego Igora Zgolińskiego (orzeczenie 9 czerwca 2025 r.),
- Igora Zgolińskiego (orzeczenie z 27 czerwca 2025 r.).

Zarządzeniem z dnia 8 lipca 2025 r. sprawa została przydzielona do rozpoznania Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Karnej Zbigniewowi Kapińskiemu.

W dniu 15 lipca 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego, adwokata J. M., o wyłączenie wskazanego sędziego od udziału w omawianej sprawie. W obszernych wywodach obrońca wskazał, że sędzia Zbigniew Kapiński został także powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji udzielonej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. i odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz trybunałów europejskich przekonywał, że udział sędziego w rozpoznaniu sprawy naruszałby prawo skazanego do rozpatrzenia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, gwarantowane w szczególności przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a zarazem prowadziłby do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pan Zbigniew Kapiński został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, przy czym wadliwość tej procedury jasno wynika m.in. z uchwały połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. oraz uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, a także przywoływanego w uzasadnieniu wniosku orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. jest jednym z elementów chroniących prawo strony do niezależnego i bezstronnego sądu, co oznacza, że musi być on wykładany w ten sposób, aby gwarantować stronie prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. W ramach kontroli tego prawa trzeba mieć na uwadze, czy rozpoznanie sprawy przez określonego sędziego będzie stanowiło o realizacji standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych (por. postanowienie SN z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21). W sytuacji złożenia wniosku o wyłączenie jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na stanowisko sędziego SN Zbigniewa Kapińskiego, które będą prowadziły do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby w składzie rozstrzygającym sprawę zasiadał ten sędzia. Taka konkluzja wynika z wyroku ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce oraz innych orzeczeń trybunałów europejskich. Każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (szerzej w tym zakresie np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; zob. także postanowienie SN z dnia 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że orzekanie sędziego Sądu Najwyższego powołanego do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Stwierdzenie to jest tym bardziej uprawnione, gdy dostrzeże się, że EKPC w kolejnych swoich

orzeczeniach przeciwko Polsce do takich samych wniosków doszedł na gruncie orzekania w Sądzie Najwyższym przez sędziów wadliwie powołanych do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Izby Cywilnej (wyroki ETPC w sprawie Dolińska-Ficek oraz Ozimek, a także Advance Pharma sp. z o.o.). Z tych powodów, kierując się koniecznością zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą (art. 6 ust. 1 EKPC), a także mając na uwadze konieczność wyeliminowania skutków w postaci ewentualnego żądania wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. oraz w celu ochrony Skarbu Państwa przed odpowiedzialnością odszkodowawczą, należało wyłączyć od rozpoznania wskazanej sprawy sędziego SN Zbigniewa Kapińskiego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, z dnia 17 sierpnia 2023 r., I KK 301/22, z dnia 31 stycznia 2024 r., II KB 27/23, z dnia 8 lutego 2024 r., III KK 623/22 i z dnia 8 kwietnia 2024 r., I KK 385/23).

[J.J.]

[r.g.]